

CÖMERTLİKLE İLGİLİ BİR KUDSÎ HADİS

Aziz ve sevgili dinleyiciler!

Çok teşekkür ederim, bu konuşma fırsatı için de, davetiniz için de... Davete icabet sünnettir; onun için severek geldik. Eskiden tanıdığımız dostlarımızla beraber olmaktan mutluyuz.

Size Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in hadîs-i şerîflerinden -zamanım müsaade ettiği kadar- birkaç tanesini nakletmek istiyorum.

a. Kudsi Hadislerin Özelliği

Biliyorsunuz, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in sözlerine *hadîs-i şerîf* deniliyor. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz bize, âlemlere rahmet olarak Allah tarafından gönderilmiş. Allah'ın elçisi, peygamberlerin serveri, **وَحَاتَمَ النَّبِيِّينَ** *hâtemü'n nebiyyîn*¹, Muhammed-ü Mustafa *sallallahu aleyhi ve sellem*. Onun sözlerinin hepsi kıymetlidir. Çünkü Kur'ân-ı Kerîm'de;

¹ 33/Ahzab, 40.

إِنَّ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ وَمَا يُنطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ

Ve mâ yentıku ani'l-hevâ. İn hüve illâ vahyün yûhâ² buyurulmuştur. Sözleri çok kıymetlidir. Beşer sözlerinin en kıymetlisi Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in sözüdür.

Bu sözlerin içinde, Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîfleri içinde bir de *ilâhî hadisler* veya *kudsî hadisler* denilen bir bölüm vardır. Bunların özelliği şöyledir. Peygamber Efendimiz bu hadîs-i şerîflerde; “Allahu Teâlâ hazretleri size şöyle buyuruyor.” diye buyuruyor. Allah'ın bizden istediği, bize buyurduğu birtakım konuları anlatıyor. Allah'tan rivayet ederek Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in söylediği söz olması bakımından hadîs-i kudsîlerin özel bir güzelliği vardır, hadîs-i şerîfler içinde müstesna bir mevki vardır.

Ben de seyahatlerimde yanıma birkaç kitap alırım. Hatta bazen çantam, kolumu ağrıttacak kadar ağır da olur. Birkaç kitap derken

² 53/Necm, 3-4.

biraz da ölçüyü kaçırıyorum galiba. Fazla kitap alırım.

Bu sefer de yanıma kudsî hadislerden kitaplar almıştım. Sevgili Haldun kardeşimiz bizden konuşma isteyince ben de bu hadîs-i şerîflerden birkaç tanesini size nakletmeyi uygun gördüm. Çünkü Peygamber Efendimiz'in sözüdür ama Allah'tan rivayet edilerek, onun "Allah şöyle buyuruyor" diye söylediği sözlerdir, çok güzel sözlerdir. Bu halde olması bizim için de önemli. Ben iş sağlam olsun diye hadîs-i şerîfin Arapça metnini de okuyacağım.

Tabi bu bir yerel televizyondur. Kuranları kutluyorum. Çalıştıranlardan Allah razı olsun. Herkesin evine hizmet götürüyorlar, bilgi götürüyorlar, bilgi aşıyorlar. Belki Arapça bilen kardeşlerimiz de vardır veyahut Arap olan kardeşlerimiz de vardır. Her şeyin aslını söylemek de güzeldir. Dilberin kendisi, resminden daha güzeldir. Hadîs-i şerîflerin de metni tercemesinden daha güzel olduğu için metnini de okuyacağım.

b. Ebu Hureyre (ra) Ve Hadis İlmî Açısından Önemi

Râviler buyuruyor ki;

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

An Ebî Hureyrete radiyallahu anh.

İmam Müslim diye bir büyük hadis alimimiz vardır. Nisabur şehrendendir, Horasan diyarından. O, kitabına yazmış. Müslim'in *Sahih* isimli kitabı çok önemli bir eserdir, Buhârî'den sonra en önemli kaynak kitaplardandır. O rivayet etmiş.

An Ebi Hureyrete. Ebû Hüreyre *radiyallahu anh*'ten. Bu Ebû Hüreyre *radiyallahu anh* de Ashâb-ı Suffa'dandır.

Biliyorsunuz, Medine-i Münevvere'ye geldiği zaman Resûlullah Efendimiz bir müddet Ebû Eyyûb el-Ensârî hazretlerinin evinde kaldı. Kimdir bu Ebû Eyyûb el-Ensârî Efendimiz *radiyallahu anh*? Peygamber Efendimiz'i evinde misafir etmiş olan mübarek. Anne tarafından biraz da akraba oluyor. Kimdir?

İstanbul’u fethetmek için gelen Arap ordusunda cihad için bulunup da orada vefat etmiş, şehit olmuş olan bir zât-ı muhteremdir, büyük sahabîdir. “Ebû Eyyûb el-Ensârî” diyoruz. İstanbul’un bir semtine ismini vermiş, “Eyüp Sultan semti” diye anıyoruz.

Peygamber Efendimiz bir müddet onun evinde kalmıştı, biliyorsunuz. Ondan sonra hemen bir mescit bina etti. Çünkü mescit mü’minler için sosyal hayatın merkezidir, can noktasıdır, en önemli yeridir. Her şeyden önce mü’minlere mescit lazımdır.

Geçenlerde bir hadîs-i şerîfte okumuştum ve bunu muhtelif yerlerde kardeşlerime naklettim, sizlere de nakletmiş olayım:

“Bir yerde beş tane müslüman bulunsa...” Hani bu yayla olur, mezra olur. Duyuyorsunuz, Doğu Anadolu’da mezralar var, yaylalar var, deniliyor. Köy olur, herhangi bir yerleşme yeri olur.

“Eğer beş aile bir yere yerleşmişse orada ezan okumak, kamet getirmek, cemaatle namaz kılmak gerekir. Eğer onlar böyle yapmazlarsa şeytan oraya hâkim olur.” buyuruyor.

Bu ezanlar ki şehadetleri dinin temeli.

Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

dediği gibi Mehmed Akif rahmetlinin, ezanlar çok önemli. Bir yerde beş kişilik bir birikim oldu mu, orada ezan ve kamet gerekiyor.

Tabi Peygamber Efendimiz de hemen Medine-i Münevvere’de mescid-i saadetini yaptırmış. Biliyorsunuz, devesinin yularını tutup herkes evine misafir etmek istemiş. “Siz onu serbest bırakın. O vazifelidir, ne yapacağını biliyor.” buyurmuş. Peygamber Efendimiz’in devesi bile bir başka deve, nereye oturacağını biliyor.

İlk önce bir yerde oturmuş. Deve çökmüş. “İhmak” diyoruz, “çökmek” diyoruz. Deveyi görmüş olanlar bu kelimeleri bilirler. Bilmeyenler de öğrensinler. Sonra kalkmış. Ondan sonra biraz daha yürümüş. Ebû Eyyûb el-Ensârî, Halid İbn Zeyd hazretlerinin, şu Eyüp Sultan semtimizin medâr-ı iftihârı, büyüğümüz, başımızın tâcı, mihmandâr-ı peygamberî, Ebû Eyyûb el-Ensârî hazretlerinin evinin önünde durunca Peygamber Efendimiz orada misafir

olmuş. Ama ilk durduğu yer de mescidin olacağı yer, orada Mescid-i Nebevî bina edildi.

Şimdi hacca gidenlerin Mescid-i Nebevî’de çok rağbet ettikleri bir bölüm vardır; direkler beyaz mermerle kaplanmıştır; işte mescidin ilk aslî yeri. Peygamber Efendimiz’in kabrinin olduğu yer de, Peygamber Efendimiz’in Hz. Âişe validemize ait olan hücrelidir. Orada vefat ettiği için vefat ettiği yere defnedilmiştir. O da mescidin yanı oluyor. Peygamber Efendimiz’in şu anda kabrinin bulunduğu yer de, hemen kapısı mescide açılan hücre-i saadetlerden birisi olmuş oluyor.

İşte bu mescidin arkasında bir de “suffa” vardı. Suffa biliyorsunuz, işte böyle “direklerde gölgelik yapılmış, tutturulmuş, gölgelen-dirilmiş kısım” demektir. Evlerin arka taraflarında sofaları vardır; orta yerlerinde böyle gölgelik yerleri vardır. Peygamber Efendimiz’in evi mescide bitişik, kapısı mescide açılıyor. Mescide girer, namazı kılar, sonra evine giderdi. Sofa da; evi olmayıp mescide sığınmış olan mübarek, gariban sahabelerin oturduğu yerdir. Ashâb-ı Suffe geceleri orada yata-lardı.

Sayılarının yetmişden dört yüze kadar yükseldiği olurdu. Bazen Peygamber Efendimiz bunların yanlarına gelirdi de sabaha kadar şahane, güzel, tatlı, feyizli sohbetlerle sabah namazına kadar otururlardı. Gündüzleri sayısı çoğalıyor. Tabi evi barkı olanlar da geliyor. Geceleri evi olanlar evine gidince garibanlar da soffada kalıyorlar.

Ashab-ı Suffe'nin yeri de Mescid-i Nebvî'de türbenin arkasına rastlar. Oraya da arifler çok rağbet ederler. Orası da çabuk dolar ve sıkışık olur. Mescide gidenler bilirler.

İşte bu Ebû Hüreyre *radiyallahu anh*, o mescidin "Ashâb-ı Suffe" diye anılan müdavimlerinden, orada kalanlardan bir sahabidir, sahabe-i celîldir, *radiyallahu anh*. Allah şefatine erdirsin. Peygamber Efendimiz'in hicreti sırasında aşağı yukarı 20 yaşlarındaydı. 57 veya 58 yılındayken, hicretten bu kadar yıl geçtikten sonra 78 yaşlarındayken vefat ettiği kitaplarda kaydediliyor

Nesi ile meşhur? Çok hadîs-i şerîf rivayet etmesiyle meşhur. "Bu kadar hadîs-i şerîfi Ebû Hüreyre niye rivayet etmiş?" demişler. O da gülmüş, -gülümsemiş herhalde- demiş ki;

“Mekkeli muhacir kardeşlerim çarşı pazarda geçimini temin etmek için çalışırken, Medineli ensar kardeşlerim de hurma bahçelerine bakıp da ziraatle meşgulken ben de Resûlullah Efendimiz’in dizinin dibinde durdum, hadîs-i şerîfleri çok öğrendim.”

Tabi çok yoksul, çok sıkıntı çekmiş. Ev yok, mutfak yok, buzdolabı yok, süpermarket yok, cepte mark yok. Sıkıntıları anlayabilirsiniz. Sizin olan şeylerinizin yokluğunu söylersem anlarsınız. Çok sıkıntı çekmiş. “O zamanki insanların çektiği sıkıntıları bilin.” diye size bir menkabesini nakledivereyim.

Bu Ebû Hüreyre *radıyallahu anh* bir gün o kadar, o kadar acıkmış ki günlerce aç kaldığı için çare aramış. Yiyecek yok. Zaten bölge, yiyecekleri tahrip edici sıcak bir yer. Unlar kurtlanır, hurmalar kurtlanır, bir şey dayanmaz, mahsul az. Öyle bir yer, sıcak bir yer. Ebû Bekir *radıyallahu anh*’ın evine gitmiş, kapıyı çalmış. “Yâ Ebâ Bekir! *Radıyallahu anh*. Ben Kur’ân-ı Kerîm’i bir okuyayım, bir dinle bakalım, acaba nasıl okuyorum?” demiş. Okumuş. Ebû Bekir *radıyallahu anh* da; “Güzel okudun yâ Ebâ Hüreyre!” demiş, güzel.

İsmi Abdurrahman. Abduşşems imiş de Peygamber Efendimiz ismini değiştirmiş. Efendimiz kötü isimleri değiştirirdi. Abduşşems, “güneşin kulu” demek, “güneşin abdi” demek. Onu değiştirmiş. O müşrik ismi değiştirmiş, Abdurrahman yapmış. Ebû Hüreyre’nin ismi Abdurrahman’dır, *radıyallahu anh*.

Çıkmış yanından. Tabi maksadı neymiş? “Bir eve gidilince ev sahibi misafire ikram eder.” diye düşünmüş. Kur’an okuyacak da, Ebû Bekir *radıyallahu anh* de bir şey ikram edecek ama evde bir şey varsa ikram edilir; ya yoksa?

Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* bazen evine gelirdi ve ev halkına sordardı: “Yiyecek bir şey var mı?” “Yok ya Resûlallah!” derlerdi, “yok!” “Ben de zaten oruç tutmaya meyilliydim, oruç tutuvereyim.” derdi. Aylarca evinde ocak yanmamış, duman tütmemiş olduğunu siz de duymuşsunuzdur. Peygamber Efendimiz’in hâlini biliyorsunuz.

Ebû Bekr-i Sıddîk zengin insandı. Mekke’nin zenginlerindendi ama bütün zenginliğini Allah yoluna verebilmiş bir insandı, bütün varını verebilmiş, hasıra sarınabilmiş bir

insandır. Sıddîkiyet makamındadır. Cömertliği de sıddikiyet makamında olmuştur. Herhalde yanında bir şey olmadığı için misafire bir şey vermemiş. Ebû Hüreyre umduğunu bulamadan çıkmış.

Hz. Ömer *radiyallahu anh*'in evine gitmiş, kapıyı çalmış. “Yâ Ömer! Sana biraz Kur’ân-ı Kerîm okuyayım, bakayım doğru mu yanlış mı, dinle.” demiş. Ona da Kur’ân-ı Kerîm okumuş. O da dinlemiş, “Doğru” demiş, “bir yanlış yok.” Oradan da çıkmış.

“Ebû Bekir benden iyiydi ama Ömer’in anlaması lazımdı. Benim ondan Kur’ân-ı Kerîm’i daha iyi bildiğimi anlaması lazımdı. Benim ona Kur’an okuyuşumun altında başka sebep araması lazımdı. O da bir şey vermedi.” diye oradan da çıkmış. Belki onda da yoktu. O da anlardı herhalde. Misafire ikramın faziletini bilen kimseler.

Yolda açlıktan gözleri kararmış, Ebû Hüreyre *radiyallahu anh* kenara yığılmış. Bilmiyorum siz hiç açlıktan gözleriniz kararıp bir kenara yığıldınız mı? Fakat Resûlullah’ın ayak seslerini duyunca, tıklar tıklar tıklar ve kokusunu duyunca ki Resûlullah Efendimiz bir sokaktan

geçti mi oradan o koku gitmezdi, başka geçenler “buradan Resûlullah geçmiş” diyebilirdiler. Bakmış ki Resûlullah geliyor, canına can gelmiş. Resûlullah için ayağa kalkmış. Resûlullah Efendimiz şöyle göz ucuyla bakmış: “Yâ Ebâ Hüreyre, düş peşime, gel bakalım.” diye işaret eylemiş. Ebû Hüreyre Peygamber Efendimiz’in peşinden onun hane-i saadetine gitmişler.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* ev halkına sormuş: “Bir şey var mı?” “Yâ Resûlallah, tasın içinde birazcık süt var.” “Verin bana.” Vermiş evdeki hanımları, kimse.. Peygamber Efendimiz de Ebû Hüreyre *radiyallahu anh*’e tası sunmuş. Küçük bir tas, içinde biraz süt var. Ebû Hüreyre içmiş, bırakmış. “Biraz daha iç, buyur.” İçmiş, bırakmış. “Biraz daha iç.” “O kadar içtim ki” diyor, “Resûlullah ısrar ettiği için o kadar içtim, o kadar içtim ki karnım düz oldu.” diyor. Bizim gibi şişmemiş karnı da çok çukurmuş demek ki o kadar içmiş ki Ebû Hüreyre *radiyallahu anh*’in karnı düz olmuş

Böyle sıkıntılar çekmişler ama bu bir imtihan muhterem kardeşlerim! Zenginlik de imtihan, fakirlik de imtihan bu hayatta. Sıhhat

de imtihan, hastalık da imtihan. Ebû Hüreyre *radıyallahu anh* sonra ne olmuş? Söyleyeyim.

Hiz. Ömer zamanında, Emîrû'l-mü'minin Hiz. Ömer el-Faruk zamanında, *radıyallahu anh* zamanında, Bahreyn valisi olmuş. Buyurun... Ashab-ı Suffe'den birisi, Bahreyn valisi olmuş. Sonra Hiz. Osman zamanında "Mekke Kadısı" olmuş. Çünkü bilgisi yüksek, dinî ahkâmı, fıkhı biliyor. Sonra Muaviye zamanında "Medine Valisi" olmuş. *Rıdvanullahi aleyhim ecmaîn*.

Peygamber Efendimiz'den 5874 hadis rivayet etmiş. Bayağı büyük bir rakam. Müslim'in hadîs-i şerîflerinin tamamı üç bin. Bir kitaptan fazla hadis rivayet etmiş oluyor. Ama neden? Resûlullah'ın dizi dibinde durduğu için, can kulağıyla dinlediği için. Bir de yazmış. Yazmış kendisi, hatırında kalsın diye ezberlemiş, yazmış. Kendisinden pek çok kimse de hadîs-i şerîf almışlardır. Böyle büyük bir zâttır. 78 yaşında da âhirete irtihal eylemiş. Allah bizleri şefaatine nâil eylesin, cennette buluştursun.

c. Bir Müslümanın Hasta Bir Müslümanı Allah Rızası İçin Ziyaret Etmesinin Önemi

Ebû Hüreyre *radiyallahu anh* rivayet ediyor ki;

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

Kâle Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem. “Ona salât ü selâm olsun. Resûlullah, Peygamberimiz Muhammed-i Mustafâ *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu.” diyor:

إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ

Innallâhe teâlâ yekûlü. “Hiç şüphe yok ki muhakkak ki Allahu Teâlâ hazretleri şöyle buyurur:” demiş, Efendimiz.

Peygamber Efendimiz Allahu Teâlâ hazretlerinin ne buyurduğunu bize nakletmeye başlamış.

Bu bilgiyi nereden alır?

Allahu Teâlâ hazretleri doğrudan doğruya Peygamber Efendimiz’in gönlüne ilham ederdi.

Başka?

Rüyada gösterirdi. Peygamber Efendimiz'in rüyaları başka rüyalar gibi değildi, aynen çıkardı, biliyorsunuz.

Ne buyurmuş?

يَقُولُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

Yekûlü yevme'l-kıyâmeti. “Kıyamet gününde şöyle buyurulacak.” diyor. İstikbale ait bir bilgiyi Peygamber Efendimiz naklediyor.

يَا ابْنَ آدَمَ

Ye'bne Âdem. “Ey Ademoğlu!”

Biz Hz. Âdem'den türemiş varlıklar olduğumuz için insanlar, “Ademoğulları” diye anılıyor, “benî Âdem” diye anılıyor. Mahşer gününde, kıyamet gününde Rabbimiz de bize öyle hitap edecek.

Yebne Âdem. “Ey Hz. Âdem'in oğlu olan insan, kişi!”

مَرَضْتُ فَلَمْ تَعُدْنِي

Maridtü fe lem teudni. “Ben hastalandım da beni ziyarete gelmedin.”

قَالَ : يَا رَبِّ كَيْفَ أَعُوذُكَ وَأَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ ؟

Kale yâ Rabbi. Keyfe eûdüke ve ente rabbü'l-âlemîn. Kul da diyecek ki, şaşkın: “Yâ Rabbi, sen âlemlerin Rabbisin, ben seni nasıl ziyaret ederim? Sen hastalanmazsın, ben seni nasıl ziyaret ederim? Öyle bir şey bahis konusu olamaz, bu sözün mânasını anlayamadım.”

قَالَ : أَمَا عَلِمْتَ أَنَّ عَبْدِي فُلَانًا مَرِضًا فَلَمْ تَعُدَّهُ

Kâle emâ alimte enne abdî fülânen maride felem teudhü.

أَمَا عَلِمْتَ أَنَّكَ لَوْ عُدْتَهُ لَوَجَدْتَنِي عِنْدَهُ

Emâ alimte enneke lev udtehû leveddetenî indehû.

Ona bu söz söylenmiş:

“Ey kulum, bilmedin mi ki dünyadayken benim kulumdan filanca hastalanmıştı, hani arkadaşın, tanıdığın filanca şahıs hastalanmıştı ya, işte o hastalanmıştı da sen onu ziyaret etmemiştin ya; bilmez misin ki bilemedin mi ki o zaman hasta olduğu zaman sen onu ziyaret etseydin, beni onun yanında bulacaktın, beni ziyaret etmiş olacaktın.” buyurmuş.

Devam edelim, sonra anlatayım. Ama isterseniz Şimdi söyleyeyim, muhterem kardeşlerim! Bakın, bir insanın bir insanı ziyareti... Nedir bu? İnsanlar arasındaki münasebetlerin güzel olması için bir teŐviktir, bir vesiledir, sevgi alametidir ve sevgi uyandırır. Bir insan bir insanı ziyaret ederse sevgi hâsıl olur. Başka nasıl sevgi hâsıl olur?

Bir başka hadîs-i Şerîfte müjdeleniyor: Bir müslüman bir başka müslümanı Allah rızası için, hasta iken değil de sıhhatli iken bile ziyaret etse;

وَجَبَّتْ مَحَبَّتِي

Vecebet mahabbetî. Ona Allahu Teâlâ hazretlerinin muhabbeti vacip olur. Allah muhakkak onu sever. Hem kullar arasında muhabbet oluyor hem de kulu Allah seviyor. Bu ziyaret güzel. Hem de hasta ziyaretinin faydası nedir? Hastanın duası makbul olduğu için, hasta “Allah razı olsun” dedi mi Allah razı olur, biter iş. Hastanın duası makbuldür. Allah hastaya o mükâfâtı veriyor.

Demek ki birbirimizin hatırını kollayacağız, kalbini kırmayacağız ve ziyaret vesaire

beşerî vazifeleri ihmal etmeyeceğiz. Bu hadîs-i şerîften hemen bunu çıkarıyoruz. Ve biz bir hasta kulu ziyaret ettiğimiz zaman Allah'ın ondan hoşnut ve razı olacağını anlıyoruz ve sanki Allahu Teâlâ hazretlerinin huzuruna çıkmış, dergâh-ı ulûhiyetinde sanki onu ziyaret etmiş gibi bir güzel makam kazanacağımızı anlıyoruz.

Onun için bu hadîs-i şerîfi müjde olsun diye size akşamdan seçmiş, hazırlamıştım. Hani iftar için ev halkının gelecek misafirlere güzel yemekler hazırladığı gibi ben de bu hadîs-i şerîfi size düşünmüştüm.

d. Bir Müslümanın Başka Bir Müslüman Kardeşine İkranda Bulunmasının Allah Katında Önemi

Sonra, hadîs-i şerîfin devamı:

يَا ابْنَ آدَمَ اسْتَطَعْمَتُكَ فَلَمْ تُطْعِمْنِي

Ye'bane Âdem, ıstat'amtüke felem tut'iminî. “Ey kulum, ben senden yemek istedim, sen bana yemek de vermedin.”

قَالَ : يَا رَبِّ كَيْفَ أَطْعِمُكَ وَأَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ ؟

Kâle, yâ rabbi, keyfe ut'imüke ve ente rabbü'l-âlemîn. “Yâ Rabbi, ben sana nasıl yemek ikram edeyim, yedireyim? Sen âlemlerin rabbisin, ben bir âciz nâçiz kulum. Nasıl şey, anlamadım.”

قَالَ : أَمَا عَلِمْتَ أَنَّهُ اسْتَطْعَمَكَ عَبْدِي فَلِمَ تَطْعِمُهُ !
أَمَا عَلِمْتَ أَنَّكَ لَوْ أَطْعَمْتَهُ لَوَجَدْتَ ذَلِكَ عِنْدِي

Kâle, emâ alimte ennehû istet'ameke abdî fülânün felem tut'imhü. Emâ alimte enneke lev et'amtehû levededte zâlike indî. “Hani hatırlamıyor musun, dünyadayken kulum filanca sana gelmişti, bana biraz yemek ver demişti, açlık var, kıtlık var, yoksulluk var, hani senden yemek istemişti de, sen de ona yemek vermemiştin ya; bilemedin mi ki sen eğer ona yemek verseydin, bunu benim yanımda bulacaktın. Ona yemek verseydin, bunun mükâfatını buradayken, buraya geldiğin zaman alacaktın ey kulum. Bu yemeğin boşa gitmeyecekti. Niye vermedin? Verseydin; sanki ben senden yemek istemişim de bana ziyafet çekmişsin gibi, âlemlerin rabbine ikram etmişsin gibi sevap kazanacaktın.” buyurdu.

Buradan da aynı şeyi anlıyoruz, birinci bölümde anladığımız hususu anlıyoruz. Demek ki

biz kullara iyilik yaparsak, ziyafet verirsek, aç- ları doyurursak aslında Allahu Teâlâ hazretleri bunu çok seviyor, kendisine yapılmış bir ikram olarak kabul ediyor.

Evet, hani Saff sûresinin sonunda da -bir âyet-i kerimede- Allahu Teâlâ hazretleri, bu- yuruyor ki;

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Bismillahirrahmanirrahîm.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا

Yâ eyyühe'llezîne âmenû. “Ey iman eden- ler!”

Bizlere hitap ediliyor. Biz mü'minleriz, iman etmişiz.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا أَنْصَارَ اللَّهِ

*Yâ eyyuhellezîne âmenû, kûnû ensâra'llah.*³ “Allah’ın yardımcıları olun.”

Allahu Teâlâ hazretleri bize böyle emre- diyor: “Allah’ın ensarı, yardımcıları olun.” En- sar, “yardım ediciler” demek. Hâşâ, sümme

³ 61/Saff, 14.

hâşâ, sümme hâşâ, Allah'ın yardıma ihtiyacı var mı? Yok. Kâdir-i mutlaktır. Ne derse olur.

كُنْ فَيَكُونُ

*Kün, feyekun.*⁴ Ol derse olur.

Ol dedi bir kerre, var oldu cihan.

Olma derse, mahvolur ol dem hemân.

Yaşayan onun hükmüyle yaşıyor, ölen onun hükmüyle ölüyor, olan onun iradesiyle oluyor, olmayan da istemediği için olmuyor. Ne dilerse o olur. Ama ne diyor? “Allah'ın yardımcıları olun ey mü'minler!” diyor. Kendisi yardıma muhtaç değil ama demek ki Allah'ın dinine yardım edildiği zaman bu yardımı kendine yardım gibi bir şerefle şerefendiriyor, kullarına o rütbeyi veriyor. Ne kadar güzel!

Onun için, bu âyet-i kerîmeyi de bu arada hatırladım, sohbetimiz hem Kur'ân-ı Kerîm'li olsun, hem hadîs-i şerîfli olsun, kaymaklı kaydayıf olsun, diye.

Ve hadîs-i şerîfe devam ediyoruz:

يَا ابْنَ آدَمَ اسْتَسْقَيْتَكَ فَلَمْ تَسْقِنِي ! قَالَ :
يَا رَبِّ كَيْفَ اسْقَيْتَ وَأَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ !؟ قَالَ :

⁴ 2/Bakara, 117.

اسْتَسْقَاكَ عَبْدِي فَلَانَ فَلَمْ تَسْقِهِ ! أَمَا عَلِمْتَ أَنَّكَ لَوْ سَقَيْتَهُ
لَوَجَدْتَ ذَلِكَ عِنْدِي

*Yebne Âdem, isteskaytüke felem teskînî.
Kâle yâ Rabbi, keyfe eskıyke ve ente rabbü'l-
âlemîn. Kâle isteskâke abdî fülânun felem
teskîhî. Emâ alimte enneke lev sekaytehû le-
vecedte zâlike indî.*

رَوَاهُ مُسْلِمٌ

Revâhü Müslim.

Evet. “Kulum, ben senden bir kere de su istemiştim. Sen bana su da ikram etmemiştin, vermemiştin.” O yine diyecek ki; “Yâ Rabbi, ben sana nasıl su ikram edeyim, su vereyim, sulayayım ki, sen âlemlerin rabbisin.” Allahu Teâlâ hazretleri kıyamet gününde o kula buyuracak ki; “Senden bir kulum su istemişti de sen ona su ikram etmemiştin. Bilmez misin ki, bilmedin mi ki, eğer sen ona su ikram etseydin bunun sevabını karşımda bugün alacaktın, bulacaktın.” buyurmuş.

Evet, aziz ve muhterem kardeşlerim!

İşte bizim Allah rızası için yaptığımız bütün amellerin, ibadetlerin durumu böyledir.

Evet, bir kula bir şey veririz ama Allah onu büyük sevapla taltif eder. Bir yemek, ziyafet veririz, bir açığı doyururuz; Allah onu böyle taltif eder. Bir giyecek veririz, giydiririz; Allah onu böyle taltif eder. Bir bardak su ikram etsek onun bile faydası var. Hani bir hurma ile bile olsa böyle bir oruçluya ikram etmek konusunda hadîs-i şerîfleri duymuşsunuzdur.

e. Veren El Olmak, Gönül İmar Etmek Çok Önemli

Onun için sevgili kardeşlerim!

Hani Yunus Emre'nin bir dörtlüğü var. Yunus'u çok seviyorum, siz de seviyorsunuzdur. Onun için sohbetlerimde ondan bir şeyler anlatıyorum. Hatta içimden geçiyor ki Yunus'un *Divan*'ını elime alsam, şiirlerini karşıma koysam, her gün bir şiirinden vaaz versem. Çok hoşuma gidiyor Yunus. Bir söz söylemiş, çok hoşuma giden bir söz o da. Diyor ki:

Dürüş, kazan, ye, yedir.

Bir gönül ele getir.

Bin Kâbe'den yeğrekdir,

Bir gönül imareti.

Ne demek? Bazı kelimeleri eski Türkçe olduğu için bilinemeyebilir.

Dürüş, kazan, ye, yedir.

Kazanmak... Yemeđi yedirmeyi biliyoruz. Dürüşmek ne demek? Dürüşmek, “gayret etmek” demek. “Dürüş, kazan, ye, yedir, ey insan!” diyor Yunus Emre şiirinde: Sen dürüş; gayret et, yani tembel olma, yani çalış. Kazan; dükkânından, ziraatinden, sanatından bir şeyler kazan, tamam.

Bir üretim ortaya koyuyorsun, bir emek sarf ediyorsun, bir iş üretiyorsun, hizmet yapıyorsun. Amelelik bile olsa tabi oradan bir kazanç olacak. Dürüş, kazan. Kendin kazan. Ye. Hem kendin ye, kimseye muhtaç olma. Tilki gibi arslanın avının artıklarını yalayacağına, arslan gibi kendin avcı ol, kendin ye.

Dürüş, kazan, ye, yedir; başkasına da yedir. Bir gönül ele getir. Yedirmekten de maksat nedir muhterem kardeşlerim? Gönül kazanmak. Bir gönül kazan, bir gönül ele getir, birisinin hayır duasını al. Böyle diyor Yunus Emre ki çok önemlidir.

Sonra ne buyurmuş? Büyük bir söz söylemiş arkasından: *Bin Kâbe'den yeğrekdir, bir gönül imareti.* “Yeğ” kelimesini biliyoruz. “Bu bundan yeğdir, daha iyidir” mânasına. Yeğrek, “daha iyi” demek. Bin Kâbe'den yeğrekdir. Yani “bir gönül imareti, bir gönlü imar etmek, bin tane Kâbe'den daha iyidir.”

Kâbe tamir edilse tabi insan bir sevap kazanacak, sevabı var. Ama bir gönül tamir edilse, kırık bir gönül, yıkık bir gönül, mahzun bir gönül, üzgün bir insan, yoksul bir insan gönlü tamir edilse, yani gönlü yapılsa, hoşnut edilse, sevindirilse, Allah razı olsun diye duası alınsa ne olur? Bin Kâbe'den daha iyidir, diyor.

Bu söz size biraz iddialı geldi. Biraz düşünceye daldınız gibi geliyor bana; gözümün önüne, hayalime... Ama size Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in bir hadisini hatırlatacağım. Peygamber Efendimiz sevgi dolu gözlerle o güzelim Kâbe-i Müşerrefe'ye baktı da dedi ki;

“Ne kadar mübarek bir yersin, ne kadar güzelsin ey Kâbe! Ne kadar heybetlisin, ne kadar kıymetlisin amma...” dedi Peygamber

Efendimiz kendisi; “Vallahi, Allah’a yemin olsun ki mü’minin gönlü Allah’ın indinde senden daha kıymetlidir.”

Kâbe’yi ne kadar seviyoruz? Hacerü’l-Esved’i öpmek için nasıl izdiham oluyor. Kâbe’nin etrafında nasıl melekler gibi dönüyoruz, tavaf ediyoruz. Nasıl Kâbe’yi ziyaretten mutluluk duyuyoruz, anlayın.

Böyle bir benzetme niçin yapıyor muhterem kardeşlerim? Bilinenden bilinmeyen anlaşılсын, diye. Bir şeyin güzelliğini anlatmak için ne yaparız? Bildiğimiz bir güzelle mukayese ederiz. Mukayese, karşılaştırma, bir şeyin kıymetinin ortaya çıkmasına sebep olur.

Kâbe kıymetli mi?

Elbette, çok kıymetli, çok mübarek, çok güzel. Mübarek olduğunu Kur’ân-ı Kerîm bildiriyor. Çok kıymetli bir yer. Ama bu güzel, kıymetli şeyin güzelliğini ortaya koyduktan sonra oradan bir başka mukayese ile bir başka güzel hüküm çıkarıyor dinimiz. Peygamber Efendimiz’in hadîs-i şerîflerinde... Mü’minin gönlünü yapmak Kâbe’yi tamir etmekten de daha güzel.

Aksini söyleyelim biz bu sefer. Hani aksi ile meseleyi, tersi ihtimali düşünerek ortaya koyalım sevgili kardeşlerim. Gönül yıkmak nedir? Buyurun cevabını vereyim. Gönül yıkmak da Kâbe’yi yıkmak gibi korkunç bir şeydir. Gönül yıkmak da Kâbe’yi yıkmak gibidir.

O halde içinizde kim vardır.. İster namaz kılsın, ister kılmasın. Kusurlu müslüman oluyor, eksikli oluyor ama elini kalbine koyuyor, “elhamdülillah müslümanım” diyor. Açık hanımları görüyordum ben İstanbul’da, gülerek bakıyorum. Açık, mini etekli, bilmem ne.. Otobüse binecek. Tutuyor otobüsün kapısını, *Bismillahirrahmanirrahîm* diye biniyor. Gülüyorum. “Madem böyle Allah’ı biliyorsun, besmele çekiyorsun be kadın; başını da örtsene, bu mini etek ne oluyor? Allah’ın emrine uysana!” diyorum. Ama bir taraftan da şöyle bakalım ki mü’min, besmelesiz iş yapmıyor, açık da olsa belli olmuyor.

Hani dinleyicilerimizin içinde belki böyle Almanya’dayım diye biraz kültürümüzden uzak kalmış, belki dinî vazifelerini ihmal edenler varsa tabi bu ihmali hoş görmüyoruz, ikaz

ediyoruz, bunları bırakın, diye tavsiye ediyoruz. Çünkü dünya fanidir, âhîret bâkîdir. Âhîrete hazırlanmak lazım.

Ama görüyorsunuz ki aziz kardeşlerim; hiçbiriniz ben tahmin etmiyorum ki eline kazmayı alıp da Kâbe'ye vurmak istemez. Hiçbiriniz Kur'ân-ı Kerîm'in yere konulmasına bile razı olmaz. Yerde bir âyet olsa, onu öpüp başımıza koyarız. Böyle bir hürmet vardır bizim milletimizde, dinî konulara böyle bir sevgi vardır. Kâbe'yi hiç yıkmayız da, kazma kürek Kâbe'ye saldırmayız da niye birbirimizin kalbini kırarız? Buyurun bakalım, bu sorunun cevabını verin. Bu sorunun cevabı verilmez.

Ama bir şey yapılır. Ne yapılır? “Bundan sonra tevbe yâ Rabbi, kimsenin kalbini kırmayacağım, gönül yapmaya çalışacağım. Böylece kulların gönlünü yaparak senin rızanı kazanmaya çalışacağım yâ Rabbi!” denilir.

Allahu Teâlâ hazretleri sizleri ve bizleri sevdiği işleri yapmaya muvaffak eylesin. Eğer bizim üzerimizde, sizin üzerinizde Allah'ın sevmediği haller varsa, sıfatlar varsa, durumlar varsa onlardan Allah cümlemizi kurtarsın.

Sevdiği haller ile hallendirsin. Sevdiği sıfatlarla sıfatlandırısın. Sevdiği güzel amelleri işlemeye muvaffak eylesin. Sevdiği yollarda yürütsün. Sevdiği kullarla dost eylesin. Sevdiği kul eylesin. Sevdiği, razı olduğu bir kul olarak huzuruna varmayı, cennetiyle cemaliyle müşerref olmayı nasip eylesin. Âmîn.

es-Selâmü aleyküm ve rahmetullahi ve berekâtüh!

Hayırlı akşamlar aziz ve sevgili dinleyiciler, değerli kardeşlerim!

Sözlerin en güzeli Allahu Teâlâ hazretlerinin kelimidir. Beşer sözlerinin en kıymetlisi, değerlisi Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in sözüdür. Hiç şüphe yok. Bu Peygamber Efendimiz'in sözlerine, fiillerine ve takririne ait haberlere “hadîs-i şerîf” diyoruz, “sünnet-i seniyye-i nebeviyye” diyoruz. Bunların içinde önemli, kıymetli bir mevki tutan hadîs-i kudsîler, hadîs-i ilâhîler vardır.

Seyahatlerimde yanımda bazı kitaplar taşırım. Bu seferki seyahatimde de hadîs-i

kudsîlerle ilgili kitapları çantamda bulunduruyorum. Arkadaşlarıma ve sizlere çok teşekkür ederim, bana konuşma fırsatı verdiğiniz için. Allahu Teâlâ hazretlerine sonsuz hamd ü senâlar olsun.

Allahu Teâlâ hazretlerinin ekrem-i rusûlü, seyyidü'l-enbiyâ ve mürselîni, habîb-i edîbi, Muhammed-i Mustafâ'sı Peygamber Efendimiz'e sonsuz salât ü selâmlar eyleyelim. Onun yolunda yürüyen cümle evliyâullahın ve hâsseten bu akşam vefatı sene-i devriyyesi olan, 1273 senesinde vefat etmiş olan gönül sultanlarından, bir büyüğümüz Mevlânâ Celaleddin-i Rûmî hazretlerinin de Şeb-i Arus'u olması münasebetiyle onun da ruhuna hediye edilmek üzere ve Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'den şu günümüze kadar yaşamış olan, irşad vazifesi görmüş olan, Allah'ın sevgili kullarının, mürşid-i kâmillerimizin, din büyüklerimizin, özellikle kendisinden feyz aldığımız Muhammed Zahid Kotku Efendimiz'in ruhuna hediye olmak üzere, hepinizin *Fâtiha* okumasını dileyerek, Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîflerinden bir tanesinin açıklamasına -sanıyorum vaktimiz ancak yetecektir-

geçmek istiyorum. Önce *Fâtiha*'yı okuyalım,
buyurun....

عَنْ أَبِي نَزْرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى

*An Ebi Zerrin radiyallahu anh an
Resûlillâhi sallallahu aleyhi ve sellem.
Kâla'llâhu Teâlâ...*

Demek ki bu hadîs-i kudsîyi Ebû Zerr-i
Gıfârî hazretleri, sahabenin mümtazlarından,
beşinci müslüman, İslâm Peygamber Efendi-
miz'le Mekke halkına geldiği zaman kendisine
iman eden insanların öncelerinden, ilk müslü-
man olanlardan beşinci müslüman. “Ebû Zerr”
künyesidir. Gıfar kabilesinden olduğundan
“Gıfarî” deniliyor. İsmi Cündübü'bnü
Cünâde'dir. 281 hadîs-i şerîf rivayet etti...

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

27 Cemâziye'l-Âhir 1415 / 01.12.1994

Almanya

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak
ulaşmak için tıklayınız.](#)

**SERVER
Kürsü**